

ła ale nie zatrzymywała też dalszych padnięć lisów z objawami nerwowymi.

Podobnie przedstawiają się nasze doświadczenia u chorych psów. Mianowicie psy pozornie wyleczone w 50% ulegały powikłaniom nerwowej postaci nosówki. Na fermach dotkniętych nosówką straty były zawsze poważne i to tym większe im później chorobę rozpoznano. U lisów dorosłych straty wahały się w granicach 26—84% (nie licząc hodowli zlikwidowanych), wśród szceniąt 83—100%. Jeśli podejmuje się już szczepienia z konieczności, to wydaje się, że najlepszą metodą jest stosowanie dużych dawek surowicy a następnie szczepienie szczepionką awianizowaną. U młodzieży podawano na sztukę pół dawki psiej a u lisów dorosłych całą dawkę szczepionki. Sama surowica nie zapobiegła wybuchowi choroby w hodowli l. p. 23. Po wygaśnięciu mianowicie odporności biernej utrzymującej się w hodowli wirus (nie wyjaśniono jaką rolę mogły odegrać tam kury przebywające na fermie) spowodowa-

wał po 4 tygodniach masowe zachorowania. Późniejsze wówczas stosowanie surowicy i następne szczepionki było bezskuteczne.

Oprócz szczepień zapobiegawczych, których skuteczność potwierdzono w warunkach naturalnego zakażenia, bardzo istotne znaczenie w zwalczaniu nosówki powinny odegrać zarządzenia administracyjne ograniczające niekontrolowany ruch zwierząt futerkowych w ogóle oraz obowiązek zgłaszania i rejestrowania poszczególnych ognisk nosówki. Zarządzenia tego rodzaju byłyby przyczynkiem do zabezpieczenia przed chorobami zaraźliwymi zwierząt futerkowych, mających już obecnie istotne znaczenie w naszej gospodarce narodowej.

Piśmiennictwo

- 1) Campell: streszcz. 2 w W.T.M. 4/58 tłum. z Brit. Vet. J. 113/1957.
- 2) Cakała S.: Med. Wet. 4/59, 5/59.
- 3) Gabryś K., Szaflarski J.: Med. Wet. 6/58.
- 4) Green: Am. J. Hyg. 41, 7 (1945).
- 5) Oyrzanowska J.: Streszcz. ref. I Zjazdu Pol. Tow. Nauk Wet. W-wa 1958 oraz konsultacje ustne.
- 6) Lubaszenko S. J.: Choroby zwierząt futerkowych PWRIL, 1955.

JANINA OYRZANOWSKA

Trzy przypadki brucelozy u norek

Z Zakładu Epizootiologii Wydz. Wet. SGGW
Kierownik: prof. dr ABDON STRYSZAK

Brucelozę uważana jest za jednostkę chorobową stosunkowo rzadko występującą u zwierząt futerkowych i nie mającą większego znaczenia praktycznego, zarówno z punktu widzenia epizootycznego jak i gospodarczego.

Piśmiennictwo na temat brucelozy zwierząt futerkowych jest wyjątkowo skąpe. W dostępnej literaturze znalazłam jedynie prace Zorina, który po raz pierwszy w Związku Radzieckim (1938) opisał przypadki brucelozy u lisów srebrzystych.

Nieliczne wzmianki o brucelozie zwierząt futerkowych w piśmiennictwie takich państw jak Szwecja, Dania, Finlandia oraz U.S.A., w których hodowla tych zwierząt jest silnie rozwinięta i stanowi poważne źródło dochodu narodowego, można by wytłumaczyć dwoma czynnikami: 1) likwidacją brucelozy wśród zwierząt domowych, 2) żywieniem zwierząt futerkowych głównie rybą względnie odpadkami rybnymi. W Polsce natomiast brucelozę zwierząt domowych jest nadal poważnym problemem epizootycznym, a konfiskaty mięsne i odpadki poubojowe stanowią podstawową karmę dla zwierząt futerkowych.

Zrozumiałym jest również, że dopóki odpadki poubojowe będą podstawą bazy paszowej dla hodowli zwierząt futerkowych, a dotyczy to zwłaszcza miejskich ośrodków hodowlanych, stan zdrowia tych zwierząt będzie w pewnej mierze odbiciem stanu zdrowotnego zwierząt rzeźnych. Dlatego też pomimo, że

w piśmiennictwie krajowym dotychczas nie notowany jest ani jeden przypadek brucelozy u lisów lub norek, należy sądzić, że choroba ta występuje u tych zwierząt częściej, aniżeli na ogół przypuszcza się.

Nie można oczywiście zgodzić się ze stanowiskiem Keller'a wyrażonym w książce pt. „Die Nerzzucht”, stanowiącej podstawowy podręcznik dla naszych hodowców, że norki nie są wrażliwe na brucelozę i można je dlatego karmić mięsem i poronionymi płodami pochodzącymi od zwierząt chorych na brucelozę. Pogląd Kellera zasługuje tym bardziej na uwagę, że ostatnio pojawiło się tłumaczenie w/w podręcznika, w którym opinia wsp. autora została podana w formie niezmodyfikowanej.

Brucelozę zwierząt futerkowych rzadko przyjmuje charakter masowy, raczej ogranicza się do pojedynczych przypadków. przebiega zwykle w postaci utajonej u lisów, natomiast u norek, wg naszych obserwacji, występuje w postaci miejscowych ropni, które jak przypuszczać należy, zwykle mylnie diagnozuje się jako „banalne” ropnie.

W związku ze znacznym rozwojem hodowli zwierząt futerkowych (głównie lisów i norek), jaki u nas nastąpił w ostatnich latach, należy spodziewać się, że przypadki zachorowań tych zwierząt na brucelozę będą coraz częstsze i dlatego wydawało się celowym podać do wiadomości stwierdzone przypadki tej choroby u norek.

Obserwacje własne dotyczą 3 przypadków brucelozy nerek stwierdzonej w jednej z ferm, położonej na terenie miasta Warszawy.

W listopadzie 1958 r. w odstęпах kilkudniowych dostarczono do Zakładu Epizootiologii zwłoki 3 norek kolorowych (2 szt. odmiany szafir, 1 szt. odmiany pastel). W załączonym piśmie przewodnim lekarz wet., sprawujący stały nadzór nad fermą podał:

Norka Nr 1. Zwierzę zachorowało dnia 2.X. z objawami: posmutnienia, braku apetytu, niezborności ruchów. W dniu 3.X. wystąpił obrzęk głowy i karku. Norka padła 4.X.

Norka Nr 2. 13.X. zwierzę nie zjadło podanej wieczorem karmy, pomimo to było ruchliwe i żywo reagowało na bodźce zewnętrzne. 14.X. rano zaobserwowaliśmy osowiałość, ociężałość ruchową oraz silnie zaznaczoną duszność.

Norka Nr 3. 4.X. zaobserwowano brak apetytu, niechęć do ruchu, obrzęk okolicy szyi i wzrastającą duszność. 15.X. w/w objawy nasiliły się: norka padła 16.X.

Sekcja zwłok wykazała co następuje:

Norka Nr 1. Ropień otorbiony, konsystencji miękkiej, chełbocący, wielkości orzecha włoskiego w okolicy podszczekowej prawej oraz trzy przetoki drażące w okolicy wyrostka mieczykowatego mostka. Zarówno ropień jak i przetoki wypełnione były około 20 ml ropy barwy żółtawo białej, konsystencji gęstej. Ponadto stwierdzono obrzęk i powiększenie śledziony, węzłów chłonnych podszczekowych, okołogardzielowych oraz krezkowych.

Norka Nr 2. W klatce piersiowej stwierdzono płyn barwy lekko różowej w ilości około 120 ml, zanik i zwątrobiecie płuca lewego, płatowe zapalenie płuca prawego, obrzęk i powiększenie znaczne śledziony, zwyrodnienie tłuszczowe wątroby oraz zwyrodnienie mięszone nerek i wybroczyny pod torebką nerki.

Badania bakteriologiczne

Na podłożu agarowym prostym oraz pożywce endo w warunkach tlenowych nie otrzymano wzrostu. Na agarze z krwią w warunkach tlenowych ze śledziony oraz ropy wyrosły pojedyncze drobne kolonie. Przesiew tych kolonii, jak i posiew bezpośredni z materiału na agar z krwią w obecności CO₂ dał obfity jednolity wzrost. Otrzymane kolonie odbarwiły się metodą Grama, natomiast barwiły metodą Hansena, i metodą Kozłowskiego.

Dla dalszej identyfikacji szczepu użyto następujących cukrów: glukozę, maltozę, sacharozę oraz laktozę. Wymienicne węglowodany nie zostały rozłożone. Próba na indol wypadła ujemnie, natomiast reakcja na siarkowodor — dodatnio. W próbie z jodkiem potasu stwierdzono redukcję azotanów. Wykonano również orientacyjną próbę na wytwarzanie przez szczep katalazy, dodając na powierzchni hodowli 1 ml 20% świeżo przygotowanej wody utlenionej. Występujące banieczki gazu wskazywały na obecność katalazy.

Równocześnie wykonano próbę biologiczną zakażając zawiesziną hodowli w płynie fizjologicznym

NaCl podskórną 2 świnki morskie. Po 2 tygodniach od chwili zakażenia pobrano od świnek krew z serca i wykonano odczyn Wrighta. Miano zlepne surowicy wynosiło 1:160. Po 7 tygodniach od chwili zakażenia pobrano powtórnie krew, a świnki uśpiono. Tym razem surowica reagowała z antygenem brucelowym w rozcieńczeniu 1:640. Sekcja uśpionych świnek wykazała jedynie powiększenie i obrzęk śledziony oraz węzłów chłonnych, zwłaszcza krezkowych. Pałeczki bruceli udało się wyhodować z narządów jednej świnki. Celem zróznicowania typu wyhodowanego szczepu, wykonano posiew na podłożach z barwnikami: fuksyną, tioniną oraz z fioletem metylenowym, używając następujących rozcieńczeń: fuksyny 1:50.000, tioniny 1:25.000, fioletu metylenowego 1:100.000. Otrzymano wzrost na pożywce z dodatkiem fuksyny oraz z dodatkiem błękitu metylenowego, natomiast całkowite zahamowanie wzrostu na podłożu z tioniną.

Na podstawie otrzymanych wyników zidentyfikowano wyhodowany szczep jako *Brucella* (prawdopodobnie *Br. abortus bovis*).

Nie ulega wątpliwości, że źródłem zakażenia zwierząt futerkowych brucelozą jest karma pochodząca od zwierząt hodowlanych zakażonych pał. Banga, przy czym uwzględnić należałoby tu nie tylko mięso, konfiskaty i odpady poubojowe, ale również mleko.

Stwierdzenie brucelozy u zwierząt rzeźnych przy badaniach poubojowych przedstawia, jak wiadomo, duże trudności, dlatego też w celach zapobiegawczych — płody, macię, w których zwykle występuje największa koncentracja zarazka, należałoby skarmiać w stanie przegotowanym.

Adres autora: Janina Oyrzanowska, Warszawa, Grochowska 272.

ОЙЖАНОВСКА Я.

ТРИ СЛУЧАЯ БРУЦЕЛЛЕЗА У НОРОК

Содержание

Автор описывает три случая бруцеллёза у норок. Штамм был идентифицирован серологическим, биохимическим и биологическими методами. Автор советует скормить мясо и боинские отбросы в варённом виде.

OYRZANOWSKA J.

THREE CASES OF BRUCELLA INFECTION IN MINKS

Summary

A description of three cases of *Brucella* infection in minks. The strain of *Brucella* was identified by the use of serological, biochemical and biological methods.

According to the authoress, opinion, meat and scraps of meat should be cooked.

PATOLOGIA I TERAPIA

BRONISŁAW GANCARZ, KRZYSZTOF DONIGIEWICZ, TADEUSZ KWIATKOWSKI

Myofer i terramycyna w zapobieganiu niedokrwistości prosiąt

Z Katedry Chorób Wewn. Wydz. Wet. WSR we Wrocławiu
Kierownik: doc. dr B. GANCARZ

i z P.Z.L.Z. Bojanowo
Kierownik: dr K. DONIGIEWICZ

Niedokrwistość prosiąt występuje między 1—8 tygodniem ich życia. Jest ona tak częsta u tego gatunku zwierząt, że nawet niektórzy określają ją mianem fizjologicznej niedokrwistości. Schorzenie to

przynosi hodowli trzody chlewnej ogromne straty (*Hutyra, Marek, Manning, Mócsy* — (6), *Hoorens* — (5) i in.), których zmniejszenie byłoby dla rolnictwa dużym osiągnięciem (*Schoop i Zettl* — 10)).